

Részletek a „Tanulni érdemes?!” és a „Kitűnőre vizsgáztunk!” című pályázatokból

Pavlics Vendel (11 éves)

Mióta apukám és anyukám főiskolára jár, egyre kevesebb idejük van ránk. Állandóan, akár hajnalig készülnek bizonyos dolgozatokra vagy tesztekre.

Ha pedig nem tanulnak, vagy éppen a főiskolán vannak, akkor dolgoznak.

Egy gyereknek amúgy is elég idegesítő, ha olyan dologról beszélnek előtte, amit nem ért. Például hétvégén amikor tanulnak, 10 percenként odaszólnak a másoknak, hogy a dolgozatok vagy tesztek, hány-hány kreditet érnek. Pl.: – Ó, a fenébe, ez a dolgozat csak 2 kreditet ér...! Mire a bátyám megkérdezi apukámat, mi az a kredit. Erre apukám elmagyarázza a dolgot, de se én, se a bátyám nem érti.

Vagy mikor megyünk haza egy vendégségből vagy buliból, és mind a négyen hullák vagyunk, apukám azt szokta mondani anyukámnak, hogy aznap feküdjenek le hamar, mire anyukám mindig azt mondja: – Tanulnom kell!

És amint hazaérünk, anyukám leül a számítógép elé és tanul éjjelig.

Aztán másnap reggel mindig tök hullá, de amint kicsinosítja magát ez máris nem látszik. Vagy pl. mikor nyaralást szerveznek apukámmal, ilyen egy párbeszéd.

– Tehát neked júniusban van szabadságod.

– Nekem meg augusztusban.

– Júliusban mikor lesz?

– Tanulok.

Ennyi és ezek után a tanuláson kívül tök jó a nyár.

Hát ilyen az, ha az ember szülei főiskolára járnak.

Németh Bálint (6 éves óvodás)

Az anya nagyon kedves szokott lenni. Az anya ötös jegyet hoz; picit már tudok olvasni. Nagyon szeretem.

Itthon sokat szokott dolgozni, kifestette a konyhát, meg takarít.

Az szokott lenni, ha elmegy tanulni, akkor apával kártyázunk. Apával sokat segítünk ilyenkor anyának, játszok az Anna testvéremmel.

Szerintem azért jó tanulni, mert akkor okos lesz.

Kassai Katalin pedagógus, Miskolc

A tanulás elsősorban nekem jelentette a pluszt az életemben. Ez a 15 év megváltoztatott engem és hatással volt a lányomra is. Ezt feltétlenül ki kell emelnem, mert nagyon tanulságos: kisebb diszlexiás zavarral küzdött alsó tagozatos korában. Felső tagozatban a háromszintes angol csoport legalsó szintjén tanult. Majd, amikor középiskolába került – erre az időszakra tehető az én nyelvvizsgám, és az utazások együtt is – önállóan rákapcsolt az angol és a francia nyelv tanulására. Most végzett angol szakos tanárként a Miskolci Egyetemen. Érdekes igaz?

Példát mutattam neki ebben, és az én sikerem az ő által elért sikerekben koronázódott. Ezen kívül elfogadta a valódi értékek tiszteletét, többet olvas, mint én valaha (a kis dixis...).

Korán Imréné pedagógus, Tatabánya

Szórakozni nagyon, de nagyon ritkán jártunk, hétköznapokon egy közeli étteremben menüt ebédeltünk. A lakásban igyekeztem rendet tartani, ami be kell vallanom nem mindig sikerült. De az életem, még úgy is, hogy a kislányom betegsége miatt igen nagy teherrel éltünk, igen kiegyensúlyozott volt.

Es ekkor elindult valami, valami igen elgondolkodtató. Ezért is tetszett meg a pályázat címe: Tanulni érdemes? Amit az elmúlt időszakban sokszor feltettem magamnak.

Igazgatóváltás, új törvények, fogyatkozó gyerek létszám. Irigység a kollégák részéről? Magam sem tudom.

Ekkor már 21 éve tanítottam az iskolámban. Úgy gondoltam elismert pedagógus vagyok. Ha az interneten valaki beírja a nevem, sok-sok oldalon jönnek le tanítványaim eredményei.

De műszaki tanár és informatikus vagyok. A mozgókép és médiaismeret 120 órás képzés is csak 2011-ig érvényes. Hiába sok-sok eredmény, módszertant kell tanulnom, így nem taníthatok. Még egyszer tanulnom kell, mert ebben a pillanatban csak kémiából van módszertanom, vagy elfogadom, hogy nem taníthatok.

Érvek ellenérvek, hogy még egyszer tanuljak-e? De a családom jól tudja, hogy nagyon szeretek tanítani. Ez ad erőt ahhoz is, hogy küzdeni tudjak a kislá-

nyomért. Jelentkeztem az ELTE pedagógus szakvizsgás képzésére, informatika tantárgyból.

Mivel saját érdekemben tanulok, az iskola az első félévet nem, a második félévben az ötven százalékát fizette a tandíjammak. Az órarendet viszont most is úgy alakították, hogy el tudjak járni a képzésre.

Fényesné Kovács Júlia **– Szent Rókus Kórház, Budapest**

Az idősebb lányom nem csak jó eszű, de szorgalmas is volt, a fiatalabb pedig hozzám hasonlóan ábrándos lelkű, de fogékony. Amikor idős nagynéném meghalt, még rosszabb helyzetbe kerültünk..

Nem mondanék igazat, ha korai házasságomat tenném felelőssé képzetlenségemért. Nem szerettem tanulni. Ami érdekelt, az tanulás nélkül is befészkelte magát a fejembe, ami pedig nem, azt belém verni sem lehetett.

... mellékállásokkal is fel kellett hagynom. Az ellehetetlenülés határán voltunk, amikor társra leltem, aki gondjaimmal, s gyermekeimmel együtt felvállalt engem. Az idősebb lányom akkor már egy jó hírű nyolcosztályos gimnáziumba járt. Itt szerezte meg érettségi bizonyítványát. Egy nap, mint frissen érett, felvilágosító estet rendezett nekem hazánk politikájáról. Több ponton nem értettem vele egyet, amiért harsány vita kerekedett köztünk. Érveim akkor fogytak el, mikor gyermekem a következő mondattal kívánta lezárni a vitát: te ne dumálj nekem, még érettségid sincs. Ez a mondat önérzetemen akkora sebet ütött, hogy eldöntöttem, leérettségizem.

Nagy Róbert könyvelő, Jászberény

Közel 22 évesen már el kellett gondolkodnom a jövőmön! Nem láttam, hogy a kapott fizetésből mikor fogok házat, és autót venni, és hogy mikor fogok tudni majd családot alapítani! Azt hiszem ez vezetett oda, hogy végül egy év kemény fizikai felkészülés után a francia idegenlégióban kötöttem ki! Mivel csak egy nagyon kicsit beszéltem angolul, ezért a külföldi munka szóba sem jöhetett! Ennek ellenére én szerettem volna külföldön európai fizetésért tevékenykedni, és közben nyelvet tanulni! Miután megnéztem egy dokumentumfilmet a légióról, teljesen felvillanyozott! Ide nem kellett nyelvtudás, és a fizetés is jó! Kell ennél több? A felkészülést követően 2003 márciusában útnak indultam! Egy kamionos ismerősöm vitt el Marseilles-ig, ahol egy helyőrségben jelentkeztem a szolgálatra! Innen másnap átvittek Strassburgba, ahol találkoztam több magyar fiatallal is! Beszélgetésünk közben derült ki, hogy eltávozási lehetőség a szer-

ződéses idő alatt szinte alig van, és a hazautazási lehetőség ez idő alatt majd-hogynem a zéróval egyenlő! Én ekkor már tudtam, hogy nem akarok maradni! Én pénzt keresni mentem ki, és a jövőmet megalapozni, nem pedig azért mert összevesztem a családdal, vagy el kellett volna tűnnöm itthonról.

Mivel a szerződést még nem írtam alá, ezért kb. 10 perc múlva visszakértem a cuccaimat, és irány a pályaudvar! Nem sokkal később már a hazafelé tartó vonaton ültem azon gondolkodva, hogy vajon helyes döntést hoztam-e! Nagyon sok gondolat cikázott a fejemben! Rájöttem, hogy a lehetőségeimhez képest szinte mindent megpróbáltam, és hogy nincs más esélyem, ha meg szeretném találni a helyem az életben, csak a tanulás maradt! Azt hiszem ez volt az a pont, amikor eldöntöttem, hogy tanulni fogok!

...

Az új munkahelyemen már merőben más hozzáállást tapasztaltam a tanulás-sal kapcsolatban! Itt nemcsak a cég vezetői, hanem a munkatársak is sokat segítettek, és segítenek! Azóta is itt dolgozom, és nem álltam meg az érettségi megszerzése után, de erről később!

Végh-Bodor István

Van még egy apróság, amivel szembe kell nézni annak, aki esti vagy levelező oktatásban próbál meg továbblépni. Mégpedig azzal, hogy sokak szemében nem lesz egyenértékű a megszerzett bizonyítványa, diplomája a nappalisokéval, mondván, veletek elnézőbbek, könnyebben jutottatok hozzá, és legyintenek könnyedén.

De higgye el nekem minden szkeptikus, egy nappalisnak semmi más dolga nincs, mint tanulni, nem kell gyermekeket nevelnie, nem kell előteremtenie a mindennapok megélhetéséhez szükséges anyagiakat, ötször vagy talán többször nagyobb óraszámban kapja meg a tanári segítséget, mint egy estis, mégis ugyanazt a lapot tölti ki az érettségi vizsgán, és ugyanabból a tételsorból vagy anyagtömegből vizsgázik az egyetemen. Most nem a nappalisok ellen szólok, mielőtt félreértené valaki, hanem csak a másikkal nehézségeit tárom a tájékoztatlanok elé.

Siposné Lisztes Irén cipőbolti eladó, Jakabszállás

Most a családi háttéremet vázolnám.

Tanyán lakok ugyan úgy, mint gyerekkoromban, hagyományos családban, férjemmel lassan 25 éve. Az asszonyi munka mind rám vár, szinte minden nap főzök, mosogatok, mosok, kutyákat, macskákat etetek. Mind ez mellett kályhá-

val fűtünk, ahova be kell hordani a fát és rakni a tüzet intenzíven nagy hidegben. Megyek a városba dolgozni másfél km-t gyalogolok az erdőn át a buszhoz. Este a párom vár meg és visz, mert nincs buszjárat.

Tanulásba azért kezdtem, mert szinte minden munkatársamnak van érettségije, nagyon rossz butának látszani. Pedig úgy érzem az élet több területén lettem az érettségit, fiú gyerekeim példás magatartása, tanulmányaik kitűnő eredményei mutatják. A munkában úgy jellemeznek olyan áru nincs, amit nem adok el tíz perc alatt. Vezető személyes beszélgetésre hívott minden munkatársat, nyitott ajtó mellett elintézte, hogy velem semmi gondja nincs.

Az iskolában a vizsgáimat több tantárgyból ötösrre tettem le. Átlagban négy egész kettő vagyok. Az angol nyelvvel van gondom. Két év alatt négy tanár tanította, kevés az óra rá. Hármask voltam belőle úgy hogy a hatodikos fiam korrepetált belőle. Jó lenne, ha megmaradt volna a negyven éven felülieknek a mentesség a nyelvi érettségi alul. Sajnos az érzékszervek már nem olyan jók, látás, hallás csökken, sőt nálam egy autoimmun betegség is rontja a sikert.

Negyvenhét évesen érettségizek, ha minden jól megy, ha jól sikerül lehet, hogy egy egészségügyi főiskolát megpróbálok. Mindenféleképpen szükség van az érettségire, mert még húsz évem van a munkaerőpiacon és ott a fiatal főiskolát végzettekkel kell versenyezni a munkáért.

Babcsán T. Andrásné, Balassagyarmat

Nagy kihívás volt számomra a gyerekkori intenzív tanulás után 22 év kihagyással, elvált nőként, egyedül két gyermekkel, anyagi nehézségek és munka mellett.

Történetemnek ezen kívül még külön nehézsége és érdekessége is van. Éppen ebben az időszakban folytatta főiskolai tanulmányait a fiam és a lányom is – helyzetünkből adódóan – ők is munka mellett, levelező tagozaton, mindenki saját finanszírozással. Mindannyian a Berzsenyi Főiskola hallgatói voltunk: a fiam számítástechnika szakon, én és a lányom – a véletlen folytán – művelődés-szervező szakon, ugyanazon az évfolyamon. A nehézséget még az is fokozta, hogy a lányom és én – korábbi tanulmányaink (oktatásszervező valamint marketing- és reklámmenedzser képzésben szerzett jeles eredményünk) alapján – abban a kedvezményben részesültünk a főiskolán, hogy az egyébként 4 éves képzést 3 év alatt végezhetjük el. Ez anyagi és időtakarékosági szempontból jó volt, azonban az előírt vizsgákat rövidebb idő alatt kellett teljesítenünk. Volt olyan téli vizsgaidőszak, amikor neki is és nekem is 17 vizsgánk, plusz 3 összevont szigorlatunk volt. Ez abból is adódott, hogy 2 szakirányt választottunk. Én andragógiát és nonprofit menedzseri szakot, a lányom protokoll és nonprofit

menedzseri szakot. Az egyik leadható lett volna, ha valaki nem bírja, de mi sikeresen teljesítettük mindkettőt. Ebben az időszakban házunk minden szobájában tanult valaki, főtt ételt nem nagyon ettünk néhány hétig, viszont csokit azt bőven..., amit az agysejtek megkivántak. Ez az egy év volt életünk során az, amikor karácsonykor nem sütöttem beigli, üzletben vásárolt sütemény került az ünnepi asztalra. A szenteste tanulás szempontjából „lazább” volt, mert nem tételeket tanultam, hanem „csak” beadandó dolgozatot írtam. A három év során egyetlen halasztott és utóvizsgám sem volt, és jeles diplomát szereztem andragógia és nonprofit menedzseri szakirányon.

Jakab Zoltánné Petróczy Ilona, Pilis

A téli vizsgaidőszakok sokkal jobban megviseltek mindönket, mint a tavasziak, hiszen télen az egymást érő ünnepek, a hideg miatti lakásbazárt életmód, a korán sötétbe hajló nappalok, a „bújás igénye” mind felfokozódott, és olyankor esélyem sem volt elvonulni, hogy ők is nyugodtan játszhassanak, és engem se zavarjanak. A gyerekek hozzászórtak az évek során, hogy minden ünnepre előre készültünk. A Karácsony például sosem múlt el 5–6 féle aprósütemény nélkül, amit már az adventi időben együtt készítettünk el. A mézeskalácsformák, ennek a valódi karácsonyi süteménynek az íze, illata, elkészítése pici korrúktól fogva az ünnepkör elengedhetetlen része volt számunkra. A legnehezebb félévem szintén téli vizsgaidőszakos félév volt. A gazdaságtan szigorlattól rettegtünk mindannyian. Nem ok nélkül. Rengeteg csoporttársunk „vissza lett taposolva”. Nem is egy, de 3, 4, 5 alkalommal. Hála Istennek, nekem ez is elsőre sikerült, de szinte végkimerülésig tanultam előtte. Azon a Karácsonyon úgy tűnt, nemhogy többféle aprósütemény, de még mézeskalács sem kerül az asztalra. Ezt előre jeleztem a gyerekeknek. Szegénykéim kénytelenek voltak beletrörödni, de láttam a szemükön, hogy ez már túlment egy bizonyos határon. December 22-én vizsgáztam, és miután hazaértem, úgy döntöttem, nekilátunk, és hamar összedobunk egy kis adag mézeskalácsot. A kislányom ujjongására a mai napig emlékszem... Úgy gondolom, jól döntöttem, amikor ennyi kikapcsolódást engedélyeztem magamnak, hiszen a december 27-i vizsgám is sikeres volt, és még a hagyományos süteményt sem kellett nélkülöznünk. Őszintén szólva benem is komoly hiányérzetet keltett volna, ha azon a karácsonyon nem lengi be a lakást a mézeskalácsos készülődés illata. A tavaszi vizsgákra többnyire a kertben készültem. Ezek az időszakok kevésbé voltak rázósak.

Szák-Kocsis Kata, Budapest

Amikor az SMS megérkezett az ELTE-ről, nagy izgalom vett körül bennünket, a férjem és a gyerekek velem együtt nagyon örültek. A hír, hogy felvettek az egyetemre napokig lelkesedéssel töltötte el az egész családot. Anya tanulni fog! Újra diák lesz, olvas, ír, előadásokra jár. Sokszor nem lesz itthon szombaton. Ennyit tudtak előre a gyermekeim. (18, 16, 14 és 12 évesek voltak ekkor). A megszaporodott iskolai elfoglaltság hétköznapi nyelvre fordítva kevesebb sütit, több zacskós levest és milánói makarónit jelentett. Ezeket főzték az otthon maradtak szombatonként. Különösen a legidősebb fiam volt a főzésben aktív. Megérezte, hogy nagyon fontos nekem az, hogy helyettesítsen. A férjem is többet tartózkodott otthon, irányította, felügyelte a gyerekeket. Én hagyományos háztartást vezetek, sokszor főzök, sütök a gyerekeknek. Ehhez szoktak hozzá, a serdülőkor pedig nagy étvággal rohanta meg a három fiút. Nos, vajás kenyérral nem lehet őket „kifizetni”. Amennyiben a férjem nem tudott szombaton a gyerekekkel lenni, akkor előfordult, hogy délután is pizsamában járkáltak a lakásban és elfelejtettek ebédelni. Tévéztek, számítógépeztek. A szokásos levegőzés, kirándulás elmaradt. A sok pihenésre, lazulásra vágyó gyerekek ezt nem bánták. A Karácsony környéki vizsgák kicsit borzolták a kedélyeket, de nem okoztak nagy törést az életünkben. A család is, mint a munkahely jelesre vizsgázott türelemből. A férjem hozzáállására jellemző volt, hogy egy komolyabb szigorlat után a buszmegállóig jött egy pezsgővel telt kristálypohárral és tálcával. Így gratulált nejkének. A diplomát előttük vettem át, szép ünnep volt.

Karácsonyné Ruszthy Geraldine, Budapest

A közös beiratkozás alkalmával találkoztam először a szaktársaimmal. Barátságos mosolyok, de azért a szemünk sarkából kicsit méregetjük egymást. Én gyorsan felmérem: persze, hogy én vagyok a legidősebb közöttük. Azért lehet, hogy egy-kettőnél csak néhány évvel, vigasztalom magamat. Végül is, nem volt felső korhatár megszabva... Egymás mellé sodródunk egy szimpatikus lánnyal (gyermekeim nagy örömeire mindig „lányoknak” hívom őket), akiről kiderül, hogy szintén gyógypedagógus. „Másodállásban” ő is családanya, öt gyerekkel. De itt diákok, „a Lányok” vagyunk, és még nagyon idegenek egymás számára... Most pedig, amikor ezeket a sorokat írom, elszoruló szívvel gondolok arra, hogy milyen ritkán fogunk már találkozni egymással, hiszen májusban befejeződött számunkra az egyetem.

De mi is történt velünk a két év során? Hogyan váltunk igazi csoporttá, sőt – minden bizonnyal – életre szóló barátokká? Mert ez igazi ajándék számomra, és számukra is, ez a barátság, amit kaptunk, amit kiharcoltunk egymás számára, a diploma megszerzése mellé.

Bár különböző korú, végzettségű, családi állapotú emberekből állt a csoportunk, ez a különbség nem volt zavaró, és soha nem is jelentett problémát. Összekovácsoltak minket az új képzés gyermekbetegségeiből fakadó nehézségek, a sok probléma, amelyek megoldásában csak egymásra számíthattunk.

Az első hónapok egyéni útkeresései, az egyedül való boldogulás próbálkozásai után lassan természetes volt, hogy megosztunk egymással minden információt, segítünk egymásnak a kötelező szakirodalmak felkutatásában, a hiányzóknak megadunk minden segítséget, és az első vizsgaidőszak végén, őszintén örültünk egymás sikereinek, bátorítottuk a kevésbé szerencsésen vizsgázókat. Kezdtünk megnyílni egymás előtt a magánéletünket érintő dolgokban is. Tudtunk egymás örömeiről, gondjairól, ismertük a gyerekeket, „a Főnököket”, a házastársakat. Sok-sok apró emberi gesztus, érdeklődés, nyitottság vezetett oda, hogy igazi barátokká váltunk, és a diploma megszerzése után is szeretnénk együtt maradni, valamilyen szervezeti formában együtt tevékenykedni...

Sallai Katalin, Budapest

Tudom, tapasztaltam, hogy minden kezdet nehéz, de az a sok pozitív hozadék, változás, ami végbement bennem a tanulás során ezt nem igazán lehet szavakkal átadni, megértetni, ezt csak személyesen lehet átélni. Gyakran hallom, hogy a felnőttképzés nem olyan intenzív, alacsonyabb a követelményszint is. Nos, ezt felsőfokú tanulmányom során tapasztalom is. Nekem azonban nem célom, hogy minél könnyebben szerezzek jó és kitűnő érdemjegyet, hiszen az életben úgy is kiderül adott helyzetben, hogy van-e tudás az érdemjegy mögött, vagy sem. Ugy gondolom, hogy ha valakit érdekel az adott tantárgy, téma, akkor belemélyed jobban is. A szakmai fejlődés mellett a legfontosabb, amit a tanulmányaim során tapasztaltam felnőttként, hogy rengeteg új hatás ért, sok értékes, más embert, barátot, ismeretséget szereztem. Az új tudás által kaptam új világnézeteket, kitágult a körülöttem lévő világ, aktívabb vagyok és az önértékelésem is változott. És, persze megtanultam küzdeni, véleményt nyilvánítani, dönteni.

Molnár Gáborné, Szeged

Ahhoz, hogy iskolába tudjak járni, változtatni kellett a munkaidő beosztásomon. A heti hiányzásaimat a munkából, szabadság és szabadnap elszámolással oldottuk meg. Munkatársaim segítőkészek voltak, támogattak, folyamatosan biztattak. A főnököm pár hónap után ugyan sokallta egy kicsit az iskolába járást, de azért konfliktus nélkül megoldottuk. Nem mondom, hogy nem voltak nehéz pillanataim, de ezek valószínűleg abból adódtak, hogy nem bíztam eléggé magamban. Félttem attól, hogyan tudok beilleszkedni az új környezetbe, hogyan fogadnak egy, már összeszokott osz-

tályközösség tagjai, és a tanárok. A vizsgákkor is én izgultam talán a legjobban.

Mivel minden új és ismeretlen volt számomra, kénytelen voltam a többiektől információkat beszerezni, pl.: a tanárokról, a vizsgák menetéről. Ez arra is jó volt, hogy egy kicsit megismerjük egymást. Kiderült, hogy az iskolapadban ülve nincs korkülönbség, mindenki egyszerűen csak diák – jó fiatalító kúra –. Teltek a hetek és azt vettem észre magamon, hogy érdekelnek az órákon elhangzottak – ez régen nem volt rám jellemző. Kérdezek, hozzászóllok az adott témához. Egyszerűen élveztem a tanórákat.

Faragó Veronika, Téglás

Aki engem készítetett tanulásra, megértette velem, hogy a tanulás mennyire fontos az életben, milyen előnyökkel jár, ha valaki művelt és mennyivel könnyebb megfelelni az elvárásoknak a legnehezebb időkben is. Kevés olyan tanár van, aki személyesen felkeresi a diákját, hogy meggyőzze arról, hogy ne hagyja abba a tanulást. Nekem van egy tanárom és nagyon sokat köszönhetek neki, hiszen amikor feladtam volna ő ott volt, érvelt és győzött. Ekkor én is nyertem valamit: jövőt, s rajtam áll, hogy hogyan használom fel azt az életvezetési tanácsot, amit akkor kaptam. Tudom, hogy egy tanárnak nem az a feladata, hogy a diákjait felkutassa, és arról faggassa, hogy miért nem akar tanulni. Az, hogy ezt ő megtette, igen nagy emberségre, önzetlenségre, humánusságra vall. Ma már sajnos nem vehetek részt az óráin, de bármikor fordulhatok hozzá tanácsért a tanulmányaimmal kapcsolatban. Munkáját elismerik, személyét tisztelik a körülötte lévő emberek.

Az ő példája, tanácsai végigkísérnek a tanulmányaim során ma is és a későbbiekben is.

Szwarczkopf Zoltán, Halimba

Úgy gondolom a legfontosabb, hogy mindent megbeszéljünk egymással. Mi este a lányok lefektetése után a mai napig leülünk és megbeszéljük az aznap történeteket. Mindketten elmondjuk pozitív és negatív élményeinket. Nehéz döntési helyzetben kikérjük egymás véleményét, vagy akár ajánlását, hogy kitől kérjünk tanácsot az adott helyzetben. Nem törekszünk egymást „túllépni”, elfogadjuk a másik értékeit és hiányosságait, s ezek ismeretében biztosan tudunk hosszútávra tervezni. Ehhez az esti programhoz hozzátartozott még a következő napok megtervezése is. Ki, mit vállal és intéz el az előttünk álló feladatok közül. Tanulási időszakban egyeztettük napi időbeosztásunkat, részletesen kidolgoztuk a napok menetét. Nyáron viszont a feleségem alkalmazkodott hozzám, és „asz-szisztált” akár a garázsépítésnél, vagy a lambériázásnál. Soha és sehol sem érez-

tette velem azt, hogy kevesebb lennék azáltal, hogy nem végeztem főiskolát és nincs még érettségim sem. Inkább büszkén nyilatkozik arról, hogy nélkülem mindezt nem tudta volna véghez vinni. Én is büszke vagyok órá, hogy gyermekeinknek ilyen okos és kitartó Édesanyjuk van.

Anita tanulási évei alatt, az egész családnak tanult: mégpedig megoldásra törekvést, egymásra figyelmet, kompromisszum készségeget, a saját igényeinek átgondolását és alkalomadtán módosítását, segítségnyújtást és támogatást.

A Swarckopf házaspár

Szatmári László, Nagykanizsa

Meglepően könnyen vettem fel a fonalat 15 év kihagyás után is, és be kell valljam, jólesett, örömet jelentett a tanulás. Élveztem, ahogy kinyílt előttem a világ. Többé már nem voltam „fogalmatlan” kuka, ha a baráti társaságban valami történelmi dolog került szóba. Nem voltak idegenek az időjárás-jelentés szakkifejezései. Megismertem a költőket, akiknek addig csak énekelve ismertem a szövegeit az egyik együttesem révén, amiben játszom (s valójában nem is nagyon figyeltem az énekelt szövegre), s a dalok új értelmet nyertek. Ezer apró ismeret, információ, ami a két év alatt a részemmé vált, többé tett, akkor is, ha látszólag

nem a praktikus ismereteimet bővítette. Ám abban a közegben, ahol mozgok, nagyon jó érzéssel tölt el. Végső soron az érettségi eredményem miatt sincs szégyenkezésre okom, hiszen négyes átlaggal zártam vizsgáimat. (Matematika 3, magyar 4, történelem 4, földrajz 4, romológia 5.)

Nagyon sokat köszönhetek volt szakmunkásképzős matematika tanáromnak, Buda Györgynének, aki két éven keresztül korrepetált. Koncz Istvánnénak, aki megtanított bennünket egy érettségi alapvető fortélyaira. Az összes bennünket tanító tanárnak, akik pozitívan álltak hozzánk és bátorítottak minket. Hálás vagyok a páromnak, aki amellett, hogy végigcsinálta velem ezt a két évet és ösztönzött, mindig kész volt egy kis műelemzésre, akár mosogatás, akár főzés közben törtem rá, akár kevéske pihenő ideje alatt (és elemeztünk bőven, mert bevallom, én minden „kötelezőt” elolvastam). Még nevelt gyerekeimnek is köszönettel tartozom, akik azzal inspiráltak, hogy egyre többször kértek a házi feladatokhoz tőlem segítséget, vagy éppen csodálták, hogy mennyit tanulok. Nos, igen. Ez a másik dolog, amire rádöbbsentem. Ha ennyit tanultam volna 10–14 éves koromban, akkor most nem kellene gerincferdüléssel a festőállványon görnyednem. Akkor nem azon töprengenék 35 évesen, hogy most akkor, hogyan tovább? Mert valójában ez az egy baj van az egésszel. Kinyílt egy világ, aminek eljutottam a küszöbére. Már nem szeretnék visszafelé lépni, de a küszöbön túlra túl nagy áldozatok árán visz az út. Kevésbé líraian: sosem tudnék anynyi pénzt keresni a jelenlegi helyzetben, hogy fedezni tudjam a továbbtanulásomat. Pedig nagyjából már tudom is, mit szeretnék.

Vagy a zenét szeretném professzionális szinten elsajátítani, vagy hivatásszerűen érteni a zeneterápiához, tehát gyógypedagógiát tanulni, mert a pszichiátriai betegeknél ennek venném hasznát. A jelentkezésnek még nem is volna akadály (bár nagyon korlátozott, hogy levelezősként hova lehet felvételizni), ám a tanulásnak annál inkább. Minél többet tanulok, annál kevesebbet dolgozom, minél kevesebbet dolgozom, annál kevesebbet keresek, minél kevesebbet keresek, annál kevésbé leszek képes finanszírozni a tanulásomat. Így fest ez az ördögi kör.

Mindennek ellenére nem bánom, sőt, nagyon örülök, hogy nekivágtam ennek a „tanulás egy életen át” nevű kalandnak, mert ezt a tudást már tényleg nem veheti el tőlem senki. Így lettem az, aki ma vagyok (remélem nem befejezetten): Szatmári László 35 éves érettségizett vállalkozó, szobafestőfestő és zenész, aki játszik népzenekarban, cigány hagyományörző együttesben, jazz-zenekarban és egy megzenésített verseket játszó csapatban, egy saját és két „örökölt” gyerek apukája.

Válogatta: Tóth Zsóka